



ת"פ 72547/07/19 - מדינת ישראל נגד דניה סיבוס בע"מ, נדב טבול, חמיס בסיר

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב
ת"פ 72547-07-19 מדינת ישראל נ' דניה סיבוס
בע"מ ואח'

בפני בעניין:	כבוד השופטת יפית מזרחי-לוי המאשימה	מדינת ישראל ע"י ב"כ עוה"ד ששון יצחק
נגד הנאשמים		1. דניה סיבוס בע"מ 2. נדב טבול 3. חמיס בסיר ע"י ב"כ עוה"ד אופיר שטרסנוב

גזר דין

הרקע הצריך לעניין

1. כנגד הנאשמים הוגשו כתבי אישום שייחסו להם עבירות לפי פקודת הבטיחות בעבודה (נוסח חדש), תש"ל-1970 (**הפקודה**); תקנות הבטיחות בעבודה (ציוד מגן אישי), תשנ"ז-1997 (**תקנות ציוד מגן**); תקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בנייה), תשמ"ח-1988 (**תקנות עבודות בנייה**); תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה), תשס"ז-2007 (**תקנות עבודה בגובה**); וחוק ארגון הפיקוח על העבודה, תשי"ד-1954 (**חוק ארגון הפיקוח על העבודה**) (להלן - **כתב האישום המקורי**).

תמצית כתב האישום

2. האישום הראשון הוגש נגד הנאשם 3. על פי האישום הראשון, ביום 5.1.16, במסגרת הביקורת שערכו מפקחי העבודה שערכו מפקחי העבודה, נמצאו באתר העבירות וליקויי הבטיחות הבאים:
- (א) הנאשם 3 לא השגיח השגחה נאותה ולא נקט אמצעים לוודא שהעובדים אלסיאלם ג'מאל, דאר אבו ראסם וזערורה זיאד, משתמשים בציוד מגן אישי כראוי;
- (ב) הנאשם 3 לא גידר את משטחי העבודה ומדרכות המעבר שמהם עלול אדם ליפול לעומק העולה על 2 מטר באמצעות אזן יד, אז תיכון ולוחות רגליים;
3. האישום השני הוגש נגד הנאשמים 1 ו-2 (**החברה ו-נדב**, בהתאמה) על פי האישום השני, ביום 25.2.16, במסגרת הביקורת שערכו מפקחי העבודה, נמצא כי:



(א) **החברה** העסיקה עובדים בעבודה בגובה מבלי שהיו מאובטחים במשך כל זמן העבודה בגובה, במערכת בלימת נפילה ו/או מערכת מיקום ותמיכה משולבת במערכת לבלימת נפילה, ו/או מערכת למניעת נפילה, ומבלי שהעובדים מחוברים אליהם באמצעות רתמת בטיחות;

(ב) בנוסף עלה כי הליקויים שנמצאו בביקורת מתאריך 7.12.15 ובביקורת מתאריך 5.1.16 לא תוקנו וכי צווי הבטיחות לא קויימו;

(ג) נוכח האמור החברה הפרה צווי בטיחות בכך שהמשיכה לבצע עבודות באתר בניגוד להוראות הצווים.

4. **נדב** לא פיקח ולא נקט אמצעים סבירים ו/או נאותים למניעת העבירות ו/או הבטחת קיום הוראות החוק.

תמצית הכרעת הדין

5. ביום 23.11.22 הורשעו הנאשמים כדלקמן:

6. הנאשמת 1 (**החברה**) נמצאה אשמה בעבירה המיוחסת לה לפי תקנה 8(א) לתקנות עבודה בגובה; וכן סעיפים 191 ו-225 לפקודה. עבירה שעניינה העסקת עובדים בגובה מבלי שיהיו מאובטחים בצידו הנדרש.

7. הנאשם 2 (**נדב**) נמצא אשם בעבירה שיוחסה לו לפי תקנה 8(א) לתקנות עבודה בגובה; וכן סעיפים 191, 222 ו-225 לפקודה. זאת, מכוח חובת הפיקוח שלו על החברה.

8. הנאשם 3 (**חמיס**) נמצא אשם בעבירות שיוחסו לו לפי תקנה 1 ותקנה 8(א) לתקנות הבטיחות בעבודה (ציוד מגן אישי), תשנ"ז-1997, וכן סעיפים 191 ו-225 לפקודת הביטחות בעבודה (נוסח חדש), תש"ל-1970; ולפי תקנה 5 ותקנה 9(א) לתקנות הביטחות בעבודה (עבודות בנייה), תשמ"ח-1988 וכן סעיפים 191 ו-225 לפקודה. עבירות שעניינן אי השגחה נאותה ונקיטת אמצעים לוודא ששלושה עובדים משתמשים בציוד מגן כראוי; ואי גידור משטחי עבודה ומדרכות מהם עלול ליפול אדם לעומק העולה על 2 מטר.

טיעונים לעונש

טיעוני המאשימה

9. **המאשימה** טענה שיש לייחס לחברה ולנדב מעשה עבירה אחד. העונש המקסימלי בעבירה המיוחסת להם הוא ₪ 29,200. לגבי חמיס היא טענה שיש לייחס לו עבירה ביחס לכל אחד משלושת העובדים שצוינו בכתב האישום. מתחם הענישה הוא בין 40% ל-60%. המאשימה ביקשה להעמיד את הקנס על 17,000 ₪ לחברה ולנדב (60% מהקנס המקסימלי לכל אחד); ועל 40,000 ₪ לחמיס (כ-45% מהקנס המקסימלי עבור כל אחד מ-3 מעשי עבירה).

10. לגבי ההשלכות של גובה הקנס וההרשעה - המאשימה התייחסה לכך שהטלת קנס גבוה ממחצית



הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(1) לחוק העונשין עשוי לחשוף את החברה לסנקציות מנהליות מרשם הקבלנים, לרבות שלילת רישיון החברה. אף על פי כן, היא טענה, אין להתחשב בהשלכות הללו. זאת, כיוון שבית הדין אינו אמור להחליף את שיקול דעתו של רשם הקבלנים. וכן, כיוון שרשם הקבלנים אינו מחויב לשלול את רישיון החברה ובשיקול דעתו להטיל סנקציות מתונות יותר כגון סנקציה מנהלית. אשר להרשעה, המאשימה עמדה על כך שההרשעה היא הכלל. אין בכתם הכרוך בהרשעה, כשלעצמו, כדי למנוע הרשעה ואין תקדים לכך שבמקרים דומים נמנע בית הדין מהרשעה.

טעוני הנאשמים

11. הנאשמים טענו שלאחר הכרעת הדין הוברר שהאישומים שיוחסו להם לא היו חמורים כפי שהדבר הצטייר מלכתחילה ולא היה מקום לנקוט נגדם בהליך פלילי. במיוחד כלפי הנאשם 3.

12. במישור הנורמטיבי, הנסיבות שהוכחו לבסוף לא הצדיקו לנקוט בהליך של אישום פלילי, במיוחד כאשר העבירות שיוחסו להם הם של אחריות קפידה. לא היו מקרים דומים בהם הוחלט לנקוט בהליך פלילי והחלטת המאשימה להגיש נגדם כתב אישום היא בגדר אכיפה בירנית. כן, משנת 2018 המחוקק הוסיף אפשרות להטיל עיצומים כספיים, דבר שלא היה קיים במועד הרלוונטי להגשת כתב האישום וסביר להניח שלו היו נחשפים הדברים היום לא היה מוגש כתב אישום כלל.

13. אשר לקנס המקסימלי ממנו צריך להיגזר העונש נטען שסעיף 225 לפקודת הבטיחות בעבודה קובע קנס בסיסי של 14,400 ₪ וקנס גבוה יותר בסך 29,200 ₪ כשמדובר בעבירה שהייתה עשויה לגרום למוות או לחבלת גוף. כיוון שלא נטען בכתב האישום שהעבירות שיוחסו להם היו עשויות לגרום למוות או לחבלת גוף, נטען, מתחם הענישה צריך להיגזר מהקנס הבסיסי של 14,400 ₪.

14. במישור האישי, הנאשמים טענו שהם עוסקים בתחום הבנייה עשרות שנים ומעולם לא עמדו לדין פלילי בגין עבירות בטיחות. דבר שיש בו כדי להעיד על חוסר הסבירות בהעמדת לדין פלילי, להצדיק תוצאה של אי הרשעה ולכל הפחות, להעמיד את עונשם על הרף הנמוך. הם פעלו לתקן את המחדלים שנחשפו. פרט לכך, הרשעה תביא לכך שיוצמד להם אות קלון. החברה וחמיס יהיו חשופים לסנקציות רגולטוריות ואף לשלילת רישיונם. ההרשעה תמנע מהנאשמים להוציא רישיון נזק או לקבל ויזה לארה"ב.

15. לגבי החברה נטען שהרשעתה בקנס של 7,200 ₪ תביא לערעור מהימנותה ולהליכים מול רשם הקבלנים.

16. ככל שיוטל קנס, הנאשמים טענו שמתחם הענישה הוא בין 25% ל-50% מהעונש המקסימלי וכי בנסיבות העניין יש להפחיתו משמעותית נוכח דחיית עיקר האישומים נגדם.

17. אשר לנאשם 3 נטען שצריך לקבוע לו עונש כולל בגין אירוע אחד עבור ארבעת מעשי העבירה שהוא הורשע בהם (עבירת בטיחות אחת לכל אחד משלושת העובדים המצויינים בכתב האישום ועבירה אחת של היעדר גידור).



18. אשר לנסיבות האישיות, נטען לגבי נדב שהוא כבן 50, נשוי עם שני ילדים, עובד מעל 25 שנה בתחום הנדסת הבנין, אין לו עבר פלילי והוא לא הרוויח מהעבירות שיוחסו לו. ולגבי חמיס שהוא יליד 1974, ללא עבר פלילי. נשוי מעל 27 שנה. אב ל-3 ילדים. מפרנס יחיד. תומך כלכלית בבתו שלומדת רפואה בחו"ל, בבנו שלומד הנדסת תוכנה ובאשתו שחלתה בשנת 2016 בסרטן וסובלת מהפרעות נפשיות. וצריך להחזיר הלוואות בסך 89,000 ₪.

דין והכרעה

19. ראשית יצוין שלאחר הטענות לעונש של הנאשמים הגיבה המאשימה ועמדה על כך שהנאשמים לא הודו בעבירות ולא קיבלו אחריות למעשיהם. בתשובה לכך נדב וחמיס אמרו שהם מכירים במה שקרה, לוקחים אחריות והתנצלו על הטעויות שקרו.

מספר אירועי העבירה (מבחן הקשר ההדוק)

20. כאמור, המאשימה הסכימה שלגבי החברה ונדב מדובר באירוע אחד ובעבירה אחת. לגבי חמיס דעתי היא שגם לגבי יש לראות באישומים שיוחסו לו כאירוע אחד הכולל שתי עבירות. כנגד חמיס הוגש כתב אישום אחד, על בסיס עובדות שמתקיים ביניהן **"קשר הדוק"** (ע"פ 4910/13 **אחמד בני ג'אבר נ' מדינת ישראל** (29.10.2014) (**עניין ג'אבר**)). העבירות שהיו קשורות לעובדים התגלו במסגרת ביקורת אחת, באותו יום ובאותו מתחם. עניין של העבירות היה באי עמידתו של חמיס בחובת הפיקוח הנדרשת ממנו כמנהל עבודה. מספר העובדים כלפיהם בוצעה העבירה אינו רלוונטי לקביעת מספר האירועים, אלא אך לקביעת מתחם הענישה.

21. לפיכך, לגבי חמיס, יש לקבוע מתחם עונש הולם **"לאירוע כולו"** ולגזור מתוכו **"עונש כולל לכל העבירות בשל אותו אירוע"** (סעיף 40ב(א) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (**חוק העונשין**)).

מספר מעשי העבירה (מבחן הקשר הצורני-עובדתי והמהותי-מוסרי)

22. בהמשך לאמור לעיל, הדיון שלהלן רלוונטי לגבי חמיס בלבד.

23. על פי הפסיקה **"משנמצאים אנו בגדרו של 'אירוע אחד', ברירת המחדל היא שמדובר גם ב"מעשה" אחד, וממילא כי הענישה בגין אותו אירוע לא תעלה על העונש המקסימלי בגין העבירה החמורה ביותר מבין העבירות שבהן הורשע הנאשם ביחס לאותו אירוע"** (עניין ג'אבר).

24. אינני סבורה שיש מקום לראות, מבחינה עובדתית-צורנית, בעובדה שנמצאו 3 עובדים ללא ציוד מגן, כשלושה מעשי עבירה נפרדים. חמיס אמנם הפר את חובתו להשגיח ולנקוט באמצעים ראויים לשמור שהעובדים במתחם יהיו ממוגנים. אולם, עבירה זו נוגעת לחובותיו כמנהל עבודה. חובה זו מתפרשת על כלל העובדים במתחם. מספר העובדים שנמצאו בפועל ללא קסדה הוא שרירותי במובן מסוים ואינו רלוונטי לקביעת מספר מעשי העבירה, אלא לקביעת חומרת העבירה ומידת מחדלו של חמיס בלבד. אינני מוצאת לנכון להבחין בין מספר מעשי העבירה גם מהבחינה המהותית-מוסרית שנוגעת במיוחד למקרי פגיעה בגוף או בנפש.



מתחם העונש ההולם

25. **הערך המוגן** (מידת החומרה המושגית) בעבירות שיוחסו לנאשמים הינו שמירה על הגוף והנפש של עובדים בתחום הבניין. הפסיקה הכירה בחשיבותו של ערך זה בהקשר של עבירות בטיחות בעבודות בניין לאור ריבוי המקרים בהם נפגעו עובדים ונקבע שיש לקבוע ענישה הולמת בהתאם (ר' לע"א 7130-01 סולל בונה בנין ותשתית בע"מ - יגאל תנעמי (1.10.03); רעפ 2327/19 גוז מרסלו אדוארדו - מדינת ישראל (19.5.19); רעפ 2327/19 גוז מרסלו אדוארדו - מדינת ישראל משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים (19.5.19)). עם זאת אין להתעלם מכך שהעבירות בהן הורשעו הנאשמים הן סייג וגדר מפני הפגיעה בעיקר - הזכות לחיים ולשלמות הגוף. לא מדובר בעבירות שנועדו לתת ביטוי לסלידה החברתית מפני פגיעה בגוף או בנפש, אלא מפני חשיפתם של העובדים לסכנות הקיימות באתרי הבנייה.

26. **נסיבות ביצוע העבירה** (מידת החומרה הקונקרטית) - לא נטען, ומאליו גם לא הוכח, שביצוע העבירה הוביל לפגיעה בפועל בעובדים; המאשימה טענה שיש לנאשמים רווח כלכלי ממעשיהם, אולם אינני סבורה שמדובר בפן מהותי של העבירות. מובן שעבירות הנוגעות לתחום העבודה הן כלל בעלות פן כלכלי מסוים, אך, במקרה הנידון מדובר בעבירות בטיחות. לא מדובר בעבירות בעלות פן כלכלי טהור (ר' דיון (ארצי) 2-8-ל החברה לבנין ולעבודות ציבוריות מיסודו של סולל בונה בע"מ - מדינת ישראל, פד"ע א(1) 033). עיקר האשם המוסרי בעבירות בהן הורשעו הנאשמים הוא הזלזול בחיי אדם, אם כי ברי שגובה הקנס ירתיע מפני הישנות ביצוע העבירה.

27. מדיניות הענישה הנהוגה בעבירות בתחום הבטיחות בעבודה נעה בין 25% ל-50% מגובה הקנס המקסימלי (ר' ת"פ (תל אביב-יפו) 57287-04-19 מדינת ישראל - אלברטו גבסו ובניו בע"מ (גזרי דין מיום 21.3.23; ו-5.1.23); ת"פ (באר שבע) 55206-06-18 מדינת ישראל - אסום - חברה קבלנית לבנין בע"מ (24.8.22); ת"פ (חיפה) 35285-06-18 מדינת ישראל - ותד עבד אל והאב (21.11.21)). בתוך כך יצוין כי לאור גזרי הדין שניתנו בתחום עבירות הבטיחות בעבודה, אין מקום לקבל את טענות הנאשמים בדבר אכיפה בררנית ולאחר שטענותיהם בדבר אכיפה בררנית נדחו פעמיים (ביום 19.10.21; וביום 24.1.21). מובן שעובדות שהובררו לאחר ההליך הפלילי אינן בעלות משקל מכריע לשיקולי הגשת כתב האישום מלכתחילה. אכיפה בררנית צריכה להיבחן לאור שיקולי המאשימה אקס-אנטה, מנקודת מבט הקודמת להגשת כתב האישום.

28. איננו סבורה שיש מקום להימנע מהרשעה. הרשעה היא הכלל ואי הרשעה היא החריג (ר' רע"פ 1201-12 יוסף קטיעי נ' מדינת ישראל (9.1.14)). אי הרשעה שמורה בעיקר למקרים בהם הדבר נדרש משיקולי שיקום או שצפוי נזק כבד, מעבר להרשעה עצמה ובגינה. הנאשמים לא הוכיחו שמתקיימות בעניינן נסיבות המצדיקות אי הרשעה. עצם ההכתמה הקשורה בהרשעה אינה שיקול כשלעצמו לאי הרשעה. הנאשמים לא הוכיחו שהרשעתם תהא כרוכה בהשלכות ייחודיות החורגות מההשלכות הכרוכות בכל הרשעה. טיעוני הנאשמים שהרשעת החברה תביא לפתיחת הליכים מנהליים נגדה מול רשם הקבלנים אינה מהווה נסיבה ייחודית שמצדיקה להמנע מהרשעה. להיפך, זוהי תוצאה מתחייבת שנקבעה על ידי המחוקק.

29. הטענה שהרשעת החברה והטלת קנס גבוה מ-7,200 ₪ תביא לשלילת רישיון החברה היא בגדר



ספקולציה בלבד ולא הוכחה. כפי שנטען על ידי המאשימה, תוצאות ההליך המנהלי תלויות בשיקול הדעת של המאסדר, רשם הקבלנים. אין זה מתפקידו של בית הדין להחליף את שיקול דעתו של הרגולטור ולהמנע מהרשעה אך משום האפשרות שהמאסדר יחליט לנקוט בסנקציה החמורה ביותר מבחינת החברה. ובלאו הכי, שיקול דעתו של רשם הקבלנים כפוף לכללי מנהל תקין ולביקורת שיפוטית. גובה הקנס, לגבי החברה, צריך להיגזר גם לאור העובדה שמדובר בחברה ציבורית גדולה בעלת משאבים.

30. לצד האמור, הבאתי בחשבון את הרף הנמוך של חומרת העבירות בהן הורשע חמיס. כן, ובמישור הנסיבות האישיות, הבאתי בחשבון את העובדה שמדובר בהרשעה ראשונה של הנאשמים ואת מצבם האישי של נדב וחמיס. לאור הנסיבות שפורטו על ידם בעדותם לעיל אני סבורה שיש לקבוע את עונשם על הרף הנמוך במתחם הענישה, במיוחד עבור חמיס. אולם, אינני סבורה שמתקיימות נסיבות המצדיקות לחרוג ממתחם הענישה שרלוונטית למקרים של שיקום.

31. טענות הנאשמים שיש לגזור את העונש מהקנס הבסיסי אינן מקובלות עליי. יסוד אפשרות הפגיעה בחיי אדם הוא אינטגרלי לעבירות שיוחסו לנאשמים, אך הן אינן יסוד עובדתי של אותן עבירות. לפיכך, לא היה צורך לצייין במפורש בכתב האישום שהעבירות שיוחסו לנאשמים עשויות להביא לפגיעה בחיי אדם וגם לא היה צורך להוכיח זאת. הקנס הרלוונטי לעבירות שיוחסו לנאשמים, הוא לפיכך, ₪ 29,200.

קביעת העונש ההולם

32. בהמשך לדיון שלעיל ולשיקולים שפורטו, אני קובעת כי על הנאשמים לשלם את הקנסות שלהלן:

33. קנס של ₪ 14,000 לחברה (הנאשמת 1) בגין עבירה לפי תקנה 8(א) לתקנות עבודה בגובה; וכן סעיפים 191 ו-225 לפקודה;

34. קנס של ₪ 10,000 לנדב (הנאשם 2) בגין עבירה לפי תקנה 8(א) לתקנות עבודה בגובה; וכן סעיפים 191, 222 ו-225 לפקודה.

35. קנס של ₪ 15,000 לחמיס (הנאשם 3) בגין עבירות לפי תקנה 1 ותקנה 8(א) לתקנות הביטחות בעבודה (ציוד מגן אישי), תשנ"ז-1997, וכן סעיפים 191 ו-225 לפקודת הביטחות בעבודה (נוסח חדש), תש"ל-1970; ולפי תקנה 5 ותקנה 9(א) לתקנות הביטחות בעבודה (עבודות בנייה), תשמ"ח-1988 וכן סעיפים 191 ו-225 לפקודה;

36. הנאשמים 2 ו-3 ישלמו את הקנסות ב-12 תשלומים.

37. כמו כן יחתמו הנאשמים על התחייבות להימנע מביצוע העבירות בהן הורשעו למשך שנה ממועד מתן גזר הדין, שאם לא כן יחויבו כמי שנתפסו מבצעים עבירה בניגוד להתחייבותם, בקנס המקסימלי הקבוע לצד העבירה בהן הורשעו.

ניתן היום, ח' אייר תשפ"ג, 29 אפריל 2023, בהעדר הצדדים.

